

DNEVI EVROPSKE
KULTURNE DEDIŠČINE

Zavod za varstvo
kulture dediščine Slovenije

27. DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE in
5. TEDEN KULTURNE DEDIŠČINE

DEKD, TKD IN LETOŠNJA TEMA VODA – OD MITA DO ARHITEKTURE

Brežice, 26. januar 2017

Nataša Gorenc, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

REPUBLIKA
SLOVENIJA

MINISTRSTVO
ZA KULTURO

MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

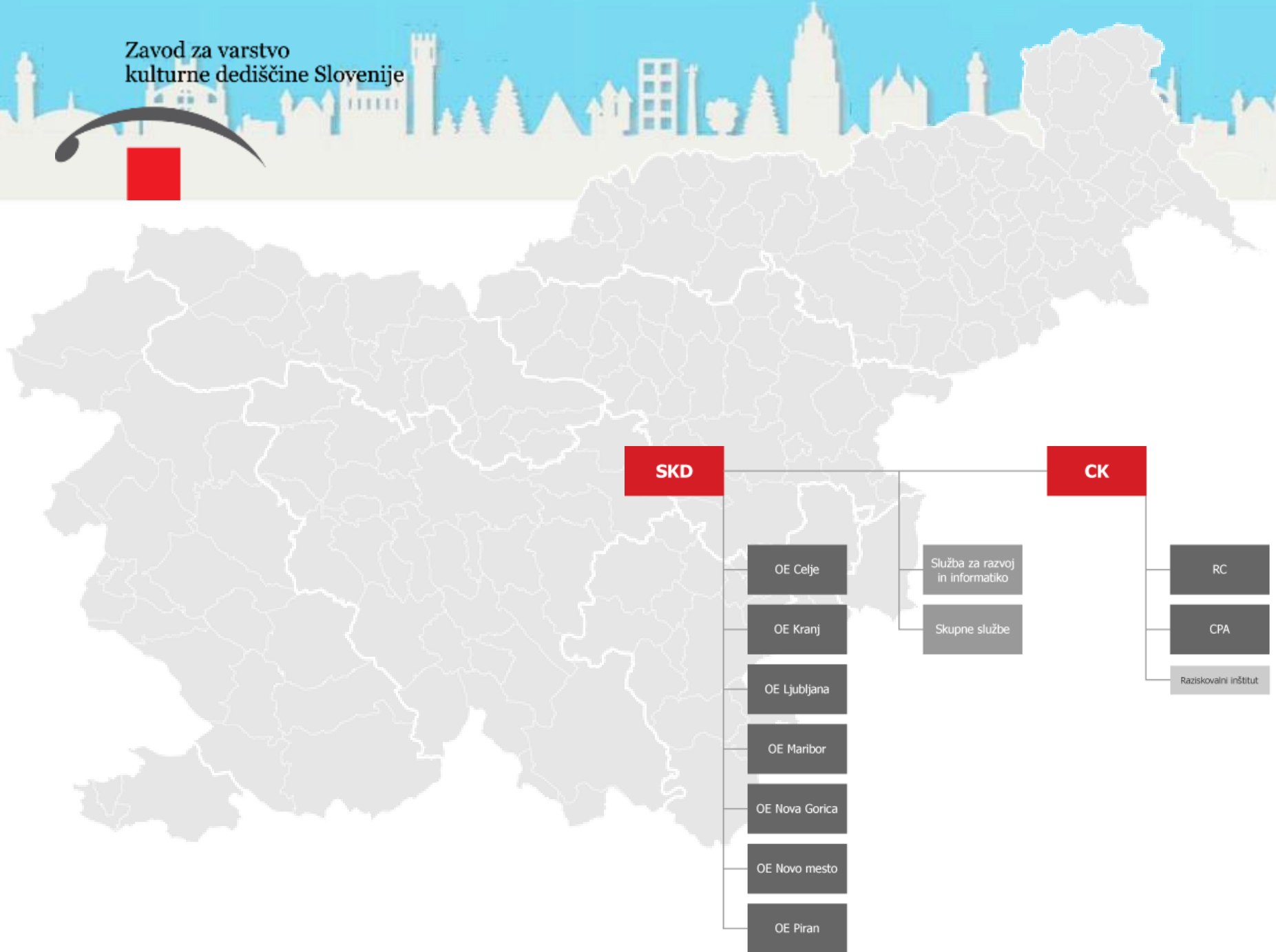
Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Organizacija državni
instituti za izobraževanje,
znanost in kulturo

Slovenska
nacionalna komisija
za UNESCO

Doslednost in prilagodljivost upoštevanja skupnih načel sta skupni projekt Sveta Evrope in Evropske unije privedli v tretje desetletje neprekinjene aktivnosti. Petdeset sodelujočih držav, večina podpisnic Evropske kulturne konvencije, pri organizaciji Dnevov evropske kulturne dediščine (DEKD) deluje po sprejetih smernicah:

- DEKD se prirejajo vsako leto septembra (v Sloveniji zadnji teden v mesecu septembru);
- odpirajo se vrata spomenikov, ki so sicer zaprta za širšo javnost;
- DEKD vključujejo obiske spomenikov, ki so sicer odprti za javnost pod pogojem, da gre za dodatne dejavnosti, kot so posebna vodstva, delavnice, koncerti, predstave, okrogle mize, simpoziji ...;
- vstop na dogodke je brezplačen ali je vstopnina znatno znižana;
- dogodki so usmerjeni k družinam in spodbujajo udeležbo otrok in mladih;
- vse države in lokalni organizatorji uporabljajo poimenovanje DEKD, logo DEKD in označijo prireditvena mesta z zastavo DEKD.

- Cilji, ki jih poleg skupnih evropskih uresničujemo v naši praksi so:
- spodbujamo sodelovanje laične in strokovne javnosti pri prepoznavanju, promociji in izjemoma tudi pri obnovah kulturne dediščine;
 - uporabljamo celovit pristop tako z vidika dediščine kot nedeljivega pojma kot tudi iz vidika delovanja človeka, ki za obravnavo dediščine razvija svojo ustvarjalnost na več področjih;
 - težimo k povezovanju slovenskega kulturnega prostora tudi onkraj meja Slovenije;
 - vključujemo etnične skupnosti, ki živijo na območju Slovenije;
 - z medinstitucionalnim in medresorskim povezovanjem skušamo zapolnjevati vrzeli, ki jih med nas postavljajo okvirji institucionalnega delovanja.

DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE V SLOVENIJI

- 1991** Dnevi odprtih vrat gradu Brdo pri Kranju
- 1992** Po poteh baročnih spomenikov v Sloveniji
- 1993** Po poteh rimskih vojakov v Sloveniji
- 1994** Po poteh ljudskega stavbarstva
- 1995** Zgodovinski parki in vrtovi
- 1996** Kulturna dediščina meniških redov
- 1997** Secesijska arhitektura v Sloveniji
- 1998** Srednjeveška mesta
- 1999** Kulturne poti
- 2000** Kulturne poti
- 2001** Arhitektura 20. stoletja
- 2002** Industrijska dediščina
- 2003** Arheologija
- 2004** Restavracija in druga znanja ter mojstrstva povezana z njim
- 2005** Nesnovna kulturna dediščina
- 2006** Gradovi, utrdbe in mestna obzidja
- 2007** Arhitekt Jože Plečnik
- 2008** Primož Trubar in njegov čas
- 2009** Dediščina, inovativnost in ustvarjalnost
- 2010** Kulturna dediščina in pomanjkanje
- 2011** Dediščinske skupnosti in prostovoljstvo
- 2012** Izkušnja dediščine
- 2013** Sto let v dobro dediščine
- 2014** Dediščina gre v šole
- 2015** Praznovanja
- 2016** Dediščina okoli nas

Prazgodovinska kolišča okoli Alp, whc.unesco.org/en/list/1363

Škocjanske jame, whc.unesco.org/en/list/390

Dediščina živega srebra. Almadén in Idríja, whc.unesco.org/en/list/1313

O RAZMAHU DEKD GOVORIJO ŠTEVILKE

- Skupno število prireditev in dogodkov v vseh šestindvajsetih letih je preko 2.700, polovica od njih v zadnjih treh letih.
- Sodelujočih organizacij je bilo le v letu 2016 petsto.
- Odziv medijev je zelo dober. Najboljši PR so številni sodelujoči!
- Naše aktivnosti pa so prepoznavne tudi v evropskem merilu, med drugim smo leta 2009 gostili in organizirali Drugi forum Sveta Evrope o kulturni dediščini.

TEDEN KULTURNE DEDIŠČINE

- V Nacionalnem programu za kulturo 2014-2017 načrtali smernice nacionalnega medresorskega projekta Teden kulturne dediščine kot ukrep za spodbujanje sodelovanja med vzgojno-izobraževalnimi in kulturnimi zavodi.
- Teden kulturne dediščine je tesno povezan z Dnevi evropske kulturne dediščine, ki že imajo vzpostavljeno mrežno sodelovanje in so tematsko zasnovani.

TEDEN KULTURNE DEDIŠČINE

V tem pogledu delujemo na dveh področjih:

- Nagovarjamo vzgojitelje in učitelje, naj kulturno in naravno dediščino poglobljeno obravnavajo v učnem procesu. Pri tem naj bodo ustvarjalni, naj popeljejo otroke izven učilnic in naj se povezujejo z dediščinsko stroko pri skupnih projektih.
- Drugo področje naših aktivnosti pa je spodbujanje muzejev, galerij, arhivov, knjižnic in tudi društev, da pripravijo posebne programe za te ciljne skupine.

POVEZOVANJE
SODELOVANJE
SKUPNI CILJ
PRAVOČASNE PRIPRAVE
VZTRAJNOST

Štanjel, odprtje DEKD in TKD 2016

Štanjel,
odprtje DEKD
in TKD 2016

Štanjel, odprtje DEKD in TKD 2016

Štanjel, odprtje DEKD in TKD 2016

Štanjel, odprtje DEKD in TKD 2016

Štanjel, odprtje DEKD in TKD 2016

Štanjel, odprtje DEKD in TKD 2016

Štanjel, odprtje DEKD in TKD 2016

DEKD in TKD 2016 V ŠTEVILKAH

400 dogodkov v 148 krajih

102 poročil vzgojno-izobraževalnih zavodov

79 poročil muzejev, javnih zavodov, knjižnic, društev, ...

181 poročil = 45%

14.500 otrok

33.500 obiskovalcev

- zadovoljni z našim načinom dela
- mediji

DEDIŠČINA OKOLI NAS

Odprtje DEKD in TKD 2016 se uvršča med najuspešnejše otvoritvene dogodke v zgodovini DEKD (1.500 obiskovalcev):

- medsektorsko sodelovanje,
- vključena je bila celotna lokalna skupnost,
- prikazana je bila široka paleta različnih vidikov in zvrsti dediščine Štanjela in okolice,
- vključenost in prisotnost šole in vrtca.

DEKD in TKD 2016 zaznamuje:

- naraščanje števila aktivnosti z medsektorskim povezovanjem,
- naraščanje vključevanje Slovencev v Italiji in Italijanske skupnosti v Sloveniji,
- naraščanje vključevanja vrtcev in šol, kvalitetnih primerov medpredmetnega vpletanja vsebin in odprtega učnega okolja,
- uspešno sodelovanje s partnerji Tedna kulturne dediščine.

ŠTANJEL

ZAKLJUČNO
SREČANJE

ŠTANJEL

ZAKLJUČNO
SREČANJE

Slovenija 2,06 mio prebivalcev

400 dogodkov

Avstrija 8,474 mio prebivalcev

255 dogodkov

Hrvaška 4,253 mio prebivalcev

70 dogodkov

Italija 59,830 mio prebivalcev

1.000 dogodkov

Francija 66,303 mio prebivalcev

17.000 dogodkov

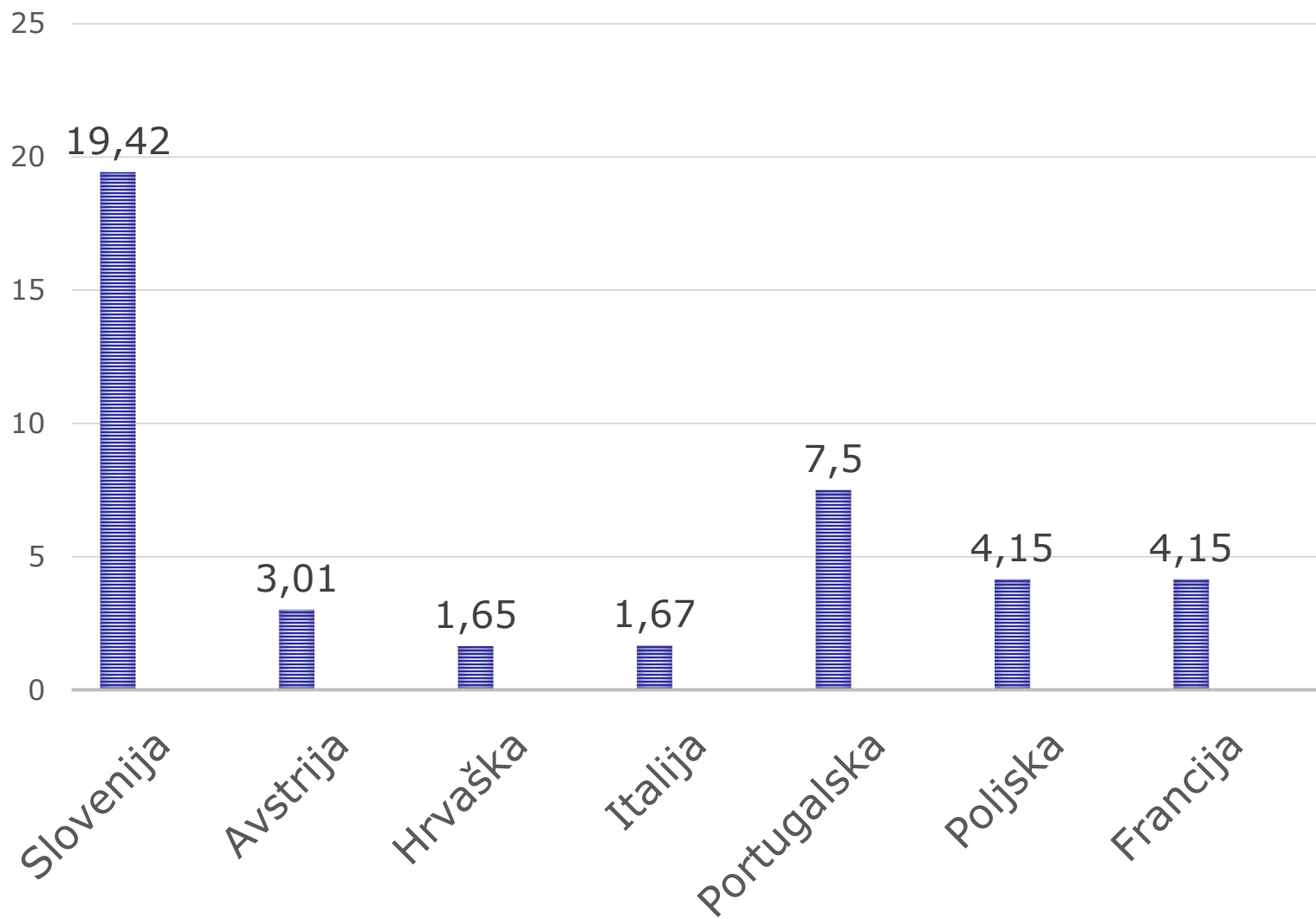
Poljska 38,530 mio prebivalcev

1.600 dogodkov

Portugalska 10,640 mio prebivalcev

800 dogodkov

ŠTEVILO DEKD DOGODKOV NA 100.000 PREBIVALCEV

Novice iz Evrope:

DEKD 2016 najuspešnejši doslej – 45 držav povezanih v skupni temi Dediščina in skupnosti.

SE in EU sta izrazila izjemen pomen DEKD, kot najprepoznavnejše akcije EU. Skupaj se bodo še bolj trudili krepiti vlogo DEKD na področju dediščine in kulture.

EK je razglasila leto 2018 za leto kulturne dediščine.

Predlogi tem DEKD za prihodnja leta:

2017: Dediščina in narava

2018: Delimo si dediščino / Sharing Heritage

Večina aktivnosti in financiranja gre v razvoj platforme: www.europeanheritgedays.com

Novost so regionalna srečanja na evropski ravni.

Novice iz Evrope

Cilji in strategija DEKD 2017-2020:

- Okrepiti povezave na evropski, regionalni in lokalni ravni.
- Povečati podporo nacionalnim in lokalnim akterjem, da bi razvili med-sektorsko in čezmejno sodelovanje.
- Opolnomočiti skupnosti k aktivnem pristopu do vsakodnevnega življenja.
- Povečati vlogo DEKD na področju dediščine in kulture.

Poglavitni poudarki evropskega leta dediščine (2018): označiti dediščino kot veliko vrednoto in poudariti visoko vrednost evropske dediščine ter višati zavest o pomenu izobraževanja o dediščini. Vsebine bodo osredotočene na:

- ekonomski vpliv dediščine na družbo,
- izobraževanje o dediščini,
- participatorno demokracijo (Participatory democracy).

Plenarno zasedanje DEKD, oktober 2016, Madrid

Plenarno zasedanje DEKD, oktober 2016, Madrid

V okviru zasedanja se je predstavila Slovenija kot ena izmed šestih primerov dobrih praks (izobraževanje o dediščini, način dela – regionalna srečanja).

Izvoljena za so-predsedujočo Usmerjevalnega odbora DEKD pri Svetu Evrope za nadaljnji dve leti, kar nam omogoča vplivanje na DEKD tudi na ravni Evrope.

Tema DEKD in TKD 2017

**Voda – od mita do
arhitekture**

23.9.–30.9.2017

Skupna evropska tema
Dediščina in narava

Celostna grafična podoba

V
od mita
do
arhitekture

Zavod za varstvo
kulturne dediščine Slovenije

www.zvkds.si/dekd

DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE IN TEDEN KULTURNE DEDIŠČINE

V
od mita
do
arhitekture

Voda prehaja iz mitološke pradavnine (simbolizirana z rdečo barvo) v organsko, naravno (simbolizirana z modro barvo) in se zaključi v arhitekturi (tloris vodnjaka).

V
od mita
do
arhitekture

Robbov vodnjak
Vodnjak treh kranjskih rek

Identifikačna številka enote:

387

Naziv enote:

Ljubljana - Robbov vodnjak

Fototeka INDOK: 2010, Branka Majerič

OPIS ENOTE DEDIŠČINE

Prst dediščine:

drugi objekti in naprave

Tip enote:

profana stavbna dediščina

Področje enote:

objekt

Topografska gesla enote:

Robbov vodnjak

Opis enote:

Na stopniščnem podstavku je nameščen večji kamnit bazen, sredi njega obelisk s skulpturalnim okrasom in iztoki vode. Avtor baročnega vodnjaka, postavljenega 1751, je F. Robba. Na njegovem mestu je od 2006 kopija, original prenesen v Narodno galerijo.

Locacija enote:

Okolišna letina 18. stol., 1743-1751, prva četrtina 21. stol., 2006

Projektant(ji):

Francesco Robba (kipar; 1743-1751), Marmor Hotavlje (kamnosek; 2006), Restavratorski center ZVKDS (restavrator; 2006)

Opisne usmeritve:

Opisne usmeritve; drugi objekti in naprave

LOKACIJA ENOTE DEDIŠČINE

Mesto:

LJUBLJANA

Quartier:

LJUBLJANA

Opis enote:

Vodnjak stoji na Mestnem trgu, pred Magistratom, na stičišču treh ulic (Ciril-Metodov trg, Mestni trg, Stritarjeva ulica).

OPIS ENOTE

Identifikačna enota:

ZVKD Ljubljana

OPIS ENOTE

Tip spomenika:

spomenik državnega pomena

Opisne usmeritve:

Sklep o razglasitvi Robbovega vodnjaka treh kranjskih rek v Ljubljani za kulturni spomenik državnega pomena, Ur.l. RS, št. 26/2001-1587

Tip razglasitve:

stalna razglasitev do preklica

Uradna objava razglasitve:

13.4.2001 -

Voda - od mita do arhitekture

- mitologija, bajeslovje, mitološka bitja (povodni možje, vile, ...),
- ljudske pesmi, bajke, legende,
- iskanje podzemnih vodnih tokov (bajaličarstvo);
- šege v zvezi z vodo (gregorjevo, ...),
- znamenja ob izvirih žive vode,
- umetniški in amaterski motivi, povezani z vodo / **Premična in nepremična dediščina**

Naravna dediščina: hidrološki naravni spomeniki; voda in kamnite oblike – interpretacija naravnih pojavov v apnencu in lehnjaku; fosili in minerali.

Voda - od mita do arhitekture

- načini iskanja vode,
- načini zbiranja in hrambe vode: kali, izviri, kapnice, vodnjaki, cisterne, ledenice, ...
- prenos vode: stari vodovodi iz lesa macesna in bora, melioracija, izsuševanje, vodni sistemi – Ferarrijev vrt, izgoni na Dravskem polju,
- zaščita vodotokov: zapore, gradnja Kranjske stene, podporni zidovi – zaščita obale in bregov,
- izraba vode: pitje - človek, žival (napajališča), pranje (perišča).

Voda - od mita do arhitekture

Gospodarska raba vode:

- ribolov, pridobivanje soli (soline), pridobivanje proda in mivke, ledarstvo,
- mlini, žage, fužine, industrija,
- transport in transportna sredstva: plovba (plovila), mostovi, vodne poti, brodarstvo, splavarstvo, hodulje, idrijske klavže.

Rekreacija, povezana z vodo:

- plavanje, veslanje, drsanje,
- razvoj vodnih športov (kopališča, regatni centri).

Raziskovanje: podvodna arheologija.

POMEMBNO

Rok za prijavo dogodkov in dejavnosti za uvrstitev v tiskano brošuro je **28. april 2017.**

Roka za prijavo dogodkov in dejavnosti v spletni napovednik **NI.**

POGLED NAPREJ

- izbor primerne teme
- izmenjava izkušenj in informiranje po različnih poteh: regijska srečanja (predstavljanje primerov dobrih praks), posveti, ...
- širitev kroga vključenih
- širitev v zamejstvu

Zavod za varstvo
kulture dediščine Slovenije

HVALA!

REPUBLIKA
SLOVENIJA

MINISTRSTVO
ZA KULTURO

MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Organizacija Združenih
narodov za izobraževanje,
znanost in kulturo

Slovenska
nacionalna komisija
za UNESCO

